

Кръгла маса:

Приоритетите на енергийния сектор в България до 2050 г.

31 октомври 2017 г.

Встъпителни думи на Огнян Шентов

- В навечерието на председателството на ЕС, България ще се нагърби с воденето на преговорите между страните-членки по **законодателния пакет „Чиста енергия“**, който отразява основната рамка на Енергийния съюз.
- Сред основните цели на Енергийния съюз е:
 - пълната **интеграция на енергийните пазари в ЕС**,
 - подобряването на **енергийната сигурност, енергийната ефективност**,
 - насърчаването на **иновациите в енергетиката**, както и
 - **декарбонизацията** на електроенергийния сектор.

Последната цел е крайъгълен камък за бъдещето на европейската икономика и основно предизвикателство за България и за прехода на страната към **зелен растеж**.

- България бе сред първите страни в Европа, които постигнаха заложените от ЕС цели за 2020 г. за дял на потребяваната в страната **електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)**. За да постигне обаче целите на ЕС за намаляване на вредните емисии от производството на електроенергия **с над 90% до 2050 г.**, страната ни ще трябва да дефинира ясна и дългосрочна стратегия за енергийния сектор. Основните приоритети пред страната, както сме посочвали в редица наши изследвания през последните 10 години, са:
 1. Енергийна сигурност, базирана на **диверсификация** както на доставчиците на енергия от чужбина, така и на местните източници.
 2. Намаляване на **енергийната бедност** – чрез на субсидии към **най-уязвимите групи потребители** и избягване на популистки решения през цената на енергията, които ощетяват държавните предприятия и вредят на конкурентоспособността на бизнеса.
 3. Подобряване на енергийната ефективност чрез **публични инвестиции в обновяването на жилищната инфраструктура** и чрез механизми за **намаляване на потреблението** особено в пикови периоди, когато енергийната ни система е най-уязвима.
 4. И накрая, но не на последно място – подобряване на **управлението на енергийния сектор**, в който до момента корупцията и разхищенията в

държавните предприятия са стрували на българските потребители **поне една трета от увеличението на цените на електроенергията** без да се отчитат дългосрочните последици от политическите решения и извличането на монополни печалби от частни играчи или от чужди държави (или от комбинация на двете).

- При взимането на дългосрочни решения в областта енергетиката (като строителството на нова, голяма електрогенерираща мощност), в държавните институции трябва да има (а няма) **ефективен механизъм за планиране на енергийната политика**, който се базира на анализ на ползите и разходите от различните политики и мерки.
- Именно подобен инструмент представяме днес чрез изложените **три сценария за декарбонизация на българската електроенергетика до 2050 г.**
- Те са базирани на **данни и методи за моделиране, използвани от Европейската комисия** и са изработени съвместно с водещи европейски експерти с подкрепата на правителството на Австрия.
- Заключениеята от тях предполагат вземането на трудни решения, със сериозни социално-икономически последици и изискват извънредно високо ниво на **прозрачност и информиран обществен дебат.**
- Едно от основните заключения е, че преди да се впускате в осъществяването на мега проекти като АЕЦ Белене, трябва да сме наясно какви ще са **бъдещите параметри на електроенергийния пазар в Югоизточна Европа** и дали нова АЕЦ би била печеливша в условията на ниско потребление, либерализация и интеграция на пазарите, и все по-широко навлизане на ВЕИ мощности, осигуряващи евтина електроенергия при все по-ниски първоначални инвестиционни разходи.
- Трите сценария поставят под съмнение **финансовата устойчивост на нова ядрена мощност**, въпреки очакваното значително **повишение на цената на електроенергията** в региона и въпреки постепенното извеждане от пазара на базовите въглищни електроцентрали.
- При подобна пазарна рамка, влизането отново в капана на т. нар. „големи енергийни проекти” – формално, за да се компенсират вече направените разходи и да се привлекат нови инвестиции, би било не само икономически неоправдано, но и ще осигури нова гигантска възможност за политическа корупция.
- Повече за резултатите от изследването и последиците за енергийната политика на страната при трите сценария ще разкаже г-н Мартин Владимиров, както и колегите от Икономическата програма на Центъра.
- И накрая искам специално да благодаря за подкрепата на Фондация „Конрад Аденауер“ и на г-н Торстен Гайслер за дългогодишното сътрудничество – и да му предоставя думата.